УДК 330.3:338.1 https://doi.org/10.33271/ev/70.123

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

О. В. Ареф'єва, д. е. н., професор, Національний авіаційний університет, orcid.org/0000 -0001-5157-9970,
О. М. Вовк, к. е. н., доцент, Національний авіаційний університет, orcid.org/0000 -0002-1680-1959,
Є. А. Посипайко, студентка, Національний авіаційний університет, orcid.org/0000 -0001-6575-8830

Методологія дослідження. Методологічним базисом дослідження є наукові праці світових та вітчизняних науковців, статистична інформація, практичні аспекти глобалізаційного розвитку та оновлення ресурсів підприємств. Застосовуючи методи ретроспективного аналізу та історико-логічного узагальнення авторами досліджено основні теорії неоіндустріального розвитку сучасних економічних систем та виділено ключові цільові орієнтири, умови здійснення модернізаційних змін на підприємствах. Аналіз, синтез та діалектика як методи дослідження застосовувались для опису поняття матеріально-технічного забезпечення та його елементів. Використання методів статистичного порівняння дозволило виявити тенденції та фактори формування матеріально-технічного забезпечення у сучасних умовах, а інструментарій графічного представлення результатів дав можливість побудувати тріаду елементного складу та виокремити напрямки інтенсифікації формування матеріально-технічного забезпечення підприємства в умовах неоіндустріальної модернізації.

Результати. Результати проведених досліджень узагальнено у тріаді умов модернізації основних засобів, оборотних засобів та виробничих технологій. Це дозволило сформулювати окремі детермінанти інноваційного формування й оновлення основних засобів, оборотних засобів та виробничих технологій. Показано, що інтенсифікація формування матеріально-технічного забезпечення в умовах української економіки характеризується переважанням інвестування у оновлення основних засобів та виробничих технологій. Проте залишаються проблематичними доступність міжнародних ринків інноваційних технологій та забезпечення на них конкурентоспроможності вітчизняних підприємств; відсутність належного фінансування інвестицій.

Новизна. Удосконалено визначення категорії «матеріально-технічне забезпечення» через його трактування як сукупності матеріальних ресурсів (основних і оборотних засобів), систем їх постачання та освоєння, інструментарій ефективного використання та обліку, що виконують виробничі функції в системі управління підприємством. Таке трактування охоплює і активи, залучені до системи матеріально-технічного забезпечення, і технології управління ними.

Практична значущість. Модернізація матеріально-технічного забезпечення, що ґрунтується на положеннях неоіндустріалізації, спрямовувана на інноваційне оновлення, розвиток інноваційного потенціалу та його трансформацію у інтелектуальний капітал, впровадження засад соціальної відповідальності та екологічності у виробничих процесах.

Ключові слова. Неоіндустріалізація, модернізація, підприємство, матеріально-технічне забезпечення, виробничі технології, основні засоби, оборотні засоби, інновації, розвиток, інтенсифікація.

© 2020 O. V. Arefieva, O. M. Vovk, Ye. A. Posypaiko, Published by Dnipro University of Technology on behalf of Economics bulletin of the National Mining University. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http: // creativecommons.org/licenses/by/4,0/), which permits unrestricted reuse, distribution and reproduction in any medium provided the original work is property cited

Постановка проблеми. Зміни та структурні зрушення, що відбуваються у світових економічних системах та на окремих інноваційно активних підприємствах, поява нових видів продукції та технологій, зниження ефективності та прибутковості великих промислових виробництв формують нові виклики до обґрунтування інструментарію управління забезпечуючими системами підприємства. Динаміка інформаційно-цифрових технологій та нарощування масштабів й ролі інтелектуального капіталу в стратегічному управлінні й проєктуванні розвитку, наростання потреб в оновленні застарілої техніки і постійної актуалізації технологій стають детермінантами нових викликів для підприємства. Адаптація до нових умов підтримки інноваційного характеру оновлення підприємства потребує інтенсифікації процесів формування матеріально-технічного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні положення та сучасні трактування неоіндустріального розвитку підприємств сформували Белл Д., Перес К., Тоффлер Е., Амоша О. І., Вишневський В. П., Збаразська Л. О., Дейнеко Л. В. [1–6] Наукові дослідження, пов'язані з питаннями вдосконалення систем матеріально-технічного забезпечення, досліджувалися багатьма зарубіжними та вітчизняними вченими і практиками. У першій половині XX ст. з'явилися публікації Р. Уілсона, Д. Юрана К. Андлера, Е. Демінга щодо обґрунтування шляхів скорочення витрат у сфері матеріально-технічного забезпечення. Сучасні теорії управління системою матеріально-технічного забезпечення розвивають такі вітчизняні дослідники, як Грицюк Е. О., Ляшенко А. Ф., Кошевий М. М., Матвійчук Ю. В., Лозовський О. М., Батишева В. І та ін. [7, 8, 9].

Формулювання мети статті. Метою дослідження є формалізація теоретичних положень управління матеріально-технічним забезпеченням в умовах неоіндустріалізації економічних процесів і модернізації підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Неоіндустріалізація як сучасна форма промислово-виробничого розвитку є стратегічноформуючим середовищем для модернізації та оновлення підприємства і його матеріально-технічного забезпечення. Розглядаючи сучасні теорії індустріалізації (табл. 1) можемо зазначити основні детермінанти модернізації виробничих технологій підприємств:

Таблиця 1

Теорії неоіндустріального розвитку сучасних економічних систем*

Автори основних положень	Трактування основних положень	Цільові орієнтири	Умови модернізаційних процесів
Белл Д.	Послідовна зміна стадій суспільно-економічного розвитку: до індустріальної, індустріальної і постіндустріальної (інформаційно-психологічної).	Вихід на постіндустріальний рівень,	Для економіки необхідно стільки сировинних і обробних виробництв (3-го, 4-го технологічного рівня), щоб забезпечити ресурсами перехід на 5-й (високотехнологічний) рівень
Карлота Перес	Відхід від «старої», традиційної моделі індустріалізації до сервісної моделі та перехід до нової моделі індустріалізації, заснованої на зростаючому використанні новітніх досягнень з наголосом на продуктивні сили з наростаючою в їх вартості часткою складної праці, наукомісткої, інтелектуальної складової.	Перехід до «нової» форми індустріалізації	Фронтальне зростання економіки; застосування інтелектуального капіталу; використання ресурсозберігаючих, екологічних, безвідходних технологій

Продовження табл. 1

Елвін Тоффлер	Нова індустріалізація , що полягає у відмові від глобалізації ; запроваджені соціально відповідального виробництва.	Задоволення індивідуальних потреб людини, підвищення якості життя	Відмова від мультинаціональних корпорацій, персоналізація потреб і їх задоволення.
Амоша О. І., Вишневський В. П., Збаразська Л. О.	Неоіндустріалізація – перехід на наукомістке просунуте, передове виробництво.	Застосування інновацій	Інноваційне оновлення, дифузія інновацій, висока динаміка технологічного розвитку
Воробйов Є. М., Демченко Т. І.	Прогнозується, що у найближчому майбутньому може стати основою сучасної економіки, що базується на знаннях та креативності.	Креативний розвиток людського капіталу	Розвивається на основі сучасних промислових технологій, виробничої інфраструктури, забезпечена діяльністю найбільш передових суспільних інститутів
Дейнеко Л. В., Шовкун І. А., Шелудько Е. І.	Модель індустріалізації, основним завданням якої є реконструкція індустріального фундаменту і впровадження принципових нововведень.	Орієнтована на забезпечення стійкого зростання.	Зміцнення внутрішнього ринку або виробництва, розвиток зв'язків з міжнародними ринками. Формування та використання можливостей іноземних інвестицій, включення до глобальних ланцюжків створення доданої вартості. Зростання зайнятості і доходів населення, підвищення якості життя, дотримання екологічних вимог, збереження довкілля та ресурсоефективність виробництва

Джерело: складено за: [1-6]

– застосування інноваційних технологій у матеріально-технічному забезпеченні;

– переорієнтація виробничих потужностей на нову продукцію і нові ринки збуту;

– застосування технологій енергозбереження, екологічності задля посилення конкурентних позицій;

– застосування інтелектуального капіталу, що формує інтелектуальний потенціал самого підприємства;

– орієнтація на впровадження цифрових, інформаційних технологій;

– розвиток технологічно-інформаційних компетенцій у персоналу.

Для обґрунтування власного бачення процесів інтенсифікації неоіндустріального оновлення матеріально-технічного забезпечення доцільно розглянути основні підходи до його трактування. Так, Грицюк Е. О. та Ляшенко А. Ф. розглядають матеріально-технічне забезпечення не лише як суму ресурсів чи речових елементів, що відрізняються за призначенням чи технічним рівнем. Основними характеристиками, як вважать науковці, досліджуваного поняття є соціально-економічна природа, що сформована майновими правами й інтересами власника активів [7]. Такий підхід дозволяє активно залучати фінансові ресурси на зовнішніх

ринках задля його оновлення відповідно до вимог ринку.

Найбільш поширеним є трактування матеріально-технічної бази як сукупності основних і оборотних засобів підприємства [8]. Проте в такій інтерпретації не враховують технічні та технологічні умови використання активів, їх роль у виробництві й вплив на результативність підприємства. Ширше матеріально-технічне забезпечення розглядають Кошевий М. М. та Матвійчук Ю. В., які під матеріально-технічним забезпеченням розуміють систему принципів, форм, методів, важелів і структур, які спрямовані на виробництво та постачання технічних засобів, запасних частин, пально-мастильних матеріалів, інших енергоносіїв тощо, а також на техніко-технологічне обслуговування та надання виробничих послуг. При цьому автори зазначають, що система матеріально-технічного забезпечення має відповідати за розподіл ресурсів між бізнес-одиницями та структурними підрозділами. [9, 10]

Узагальнюючи розглянуті трактування, зазначимо, що до матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства відносимо сукупність матеріальних ресурсів (основних і оборотних засобів), систем їх постачання та освоєння, інструментарій ефективного використання та обліку, що виконують виробничі функції в системі управління підприємством. Таке трактування охоплює і активи, залучені до системи матеріально-технічного забезпечення, і технології управління ними, що сприяє створенню умов для оновлення і переоснащення активної складової, вчасно адаптуватись до вимог і нових технологій при впровадженні переваг цифрової економіки.

Формування матеріально-технічного забезпечення підприємства починається з планування та постачання необхідних виробничих активів. Планування відбувається відповідно до виробничої програми, що сформована цілями і завданнями функціонування підприємства та окремих його підрозділів. Система постачання в сучасних конкурентних умовах має відповідати ряду запитів щодо:

– швидкості й оптимальності графіків (відповідність між графіками перевезень, запусків у виробництво, виробничими циклами, можливостями складської системи підприємства і т.п.),

– оптимізації витрат на замовлення, транспортування, вантажні роботи та зберігання;

– вартості інвестиційних проектів з впровадження технологій і адаптації виробничих потужностей до їх застосування;

– застосування логістично-виробничих моделей постачання, що дозволяють цифровізувати й узгодити інформаційні та транспортно-виробничі потоки;

– відповідності нормативам та стандартам виробництва, що забезпечує безпеку і якість продукції, формує її ціну та конкурентоспроможність;

– відповідності кваліфікації й компетентності персоналу для інноваційної модернізації і виробничих ресурсів і технологій їх використання.

Уже класичними стали інформаційно-цифрові технології управління виробничими ресурсами підприємства, що дозволяють мінімізувати витрати фінансових ресурсів та просторово-часові втрати. Неоіндустріалізація як форма промислово-виробничого розвитку характеризується саме застосуванням цифрових технологій. Це формує засади стійкості матеріально-технічного забезпеченням підприємства і дозволяє адаптуватись до умов конкурентного ринку. Формування та ефективність використання системи матеріально-технічного забезпечення підприємства суттєво залежить від того, наскільки режим забезпечення підприємства узгоджений із режимом виробничого споживання матеріальних ресурсів, якою мірою вартість, якість і технологічна готовність продукції, що постачається, відповідають вимогам підприємства. Особливо важливим є забезпечення взаємодії підприємств в інформаційному середовищі, що забезпечує координацію діяльності.

Напрями модернізації та інноваційного оновлення матеріально технічної бази підприємства доцільно розглядати у тріаді елементів: основні засоби, оборотні засоби та виробничі технології (рис.1).

Рис 1. Тріада умов модернізації матеріально-технічного забезпечення підприємства*

*розроблено авторами

Так, оновлення й інноваційна трансформація основних засобів відбувається в наступних умовах [10]:

– поступове перенесення і тривале відшкодування інвестиційної (первісної) вартості основних засобів на продукцію за допомогою механізмів амортизації та собівартості;

– у процесі відтворення основних засобів одночасно відбувається рух їхньої споживної та зміна залишкової вартостей;

– відшкодування інвестиційних ресурсів через амортизаційні відрахування у часі описується узгодженням одночасного відрахуванням та споживанням на модернізацію інших активів, тому в умовах господарювання фактично відсутнє резервування амортизаційних відрахувань у формі готової, нереалізованої продукції чи запасів. Проте варто зазначити, що така практика дозволяє знизити податкове навантаження, активізувати інноваційно-інвестиційні процеси та резервувати активи у грошовій формі;

– основні засоби оновлюються в натуральній формі протягом тривалого часу, що є фактором зносу і старіння технологій.

Системи управління оборотними засобами в сучасних умовах націлені на мінімізацію витрат ресурсів та часу, масове впровадження інформаційно-технічних засобів обліку, замовлень, розподілу. Важливою складовою у формуванні вартості й ефективності використання оборотних засобів стали системи транспортування і зберігання, які підприємства в сьогоденні передають на аутсорсингові угоди і не витрачають на управління ними ні трудових, ні просторових ресурсів.

Умови функціонування технологічного забезпечення підприємства формують:

– динаміка розвитку цифрових технологій та їх доступності для підприємства,

– наявність інвестиційних ресурсів та акумульованих резервів для інвестування у технологічні інновацій;

– запити суспільства на нові продукти, що провокує пошук нових технологій виробництва;

– рівень зношення (фізичного, ринкового, морального, функціонального), що визначає напрями оновлення, яке виступає обов'язковою передумовою збереження діяльності підприємства;

– процеси нотифікації міжнародного права у вітчизняних нормативних актах, які вимагають впровадження досягнень енергозбереження, охорони праці персоналу та навколишнього середовища.

Якщо розглядати напрями інвестування у формування інноваційних технологій на підприємствах України, то бачимо зниження частки інноваційно-активних підприємств та обсягів продажів інноваційної продукції. Структура оновлення виробничих ресурсів на підприємствах (рис.2) показує відсутність поступової й цілеспрямованої національної політики в сфері модернізації виробничих технологій, а також прямопропоційність темпів оновлення матеріально-технічного забезпечення з динамікою розробки і реалізації інноваційної продукції.

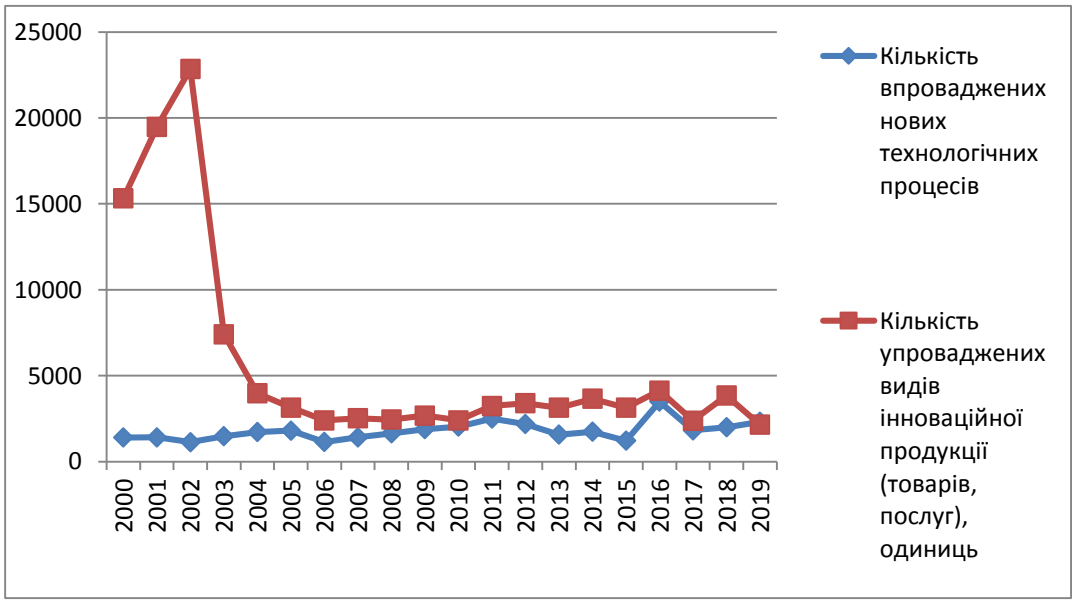

Рис. 2. Порівняння динаміки інноваційного оновлення виробничих технологій з впровадженням нових видів інноваційної продукції, од.

Джерело: побудовано за: [12]

Окрім внутрішніх стимулів та детермінант модернізації матеріально-технічного забезпечення підприємства на ефективність і рівень інноваційності неоіндустріальної трансформації впливають доступність та вартість інвестиційних ресурсів. Так, обсяги інвестування у інноваційне оновлення підприємств з 2000 року зросли з 1074,5млн. грн до 10185,1 млн. грн., такі ж тенденції і у відсотковому розподілі інвестицій: з 2000 року спостерігається зростання частки витрат на придбання машин обладнання та програмного забезпечення з 61,1% до 71,6% в 2019 році. Також маємо зазначити, що в структурі витрат на інновації переважають інвестиції у технічну модернізацію [12]. Проте, спостерігається зниження витрат на придбання зовнішніх знань (з 4,1% у 2000 році до 0,3% в 2019), що є негативною тенденцією і свідчить про низьку мобільність та активність залучення зовнішніх технологій з міжнародних ринків.

Модернізація матеріально-технічного забезпечення, що ґрунтується на положеннях неоіндустріалізації, має спрямовуватись на інноваційне оновлення, розвиток інноваційного потенціалу та його трансформацію у інтелектуальний капітал, впровадження засад соціальної відповідальності та екологічності у виробничих процесах. На сьогоднішній день можемо констатувати низькі темпи інноваційного розвитку (що не приско-

рюються навіть зі зростанням кількості start-up проєктів), спровоковані зниженням темпів промислового виробництва, проблемами самофінансування інвестиційної діяльності, відсутності умов для реалізації інтелектуального капіталу, низької конкурентоздатності на світових ринках.

Висновки. Проведене дослідження дозволило сформулювати основні цільові пріоритети модернізації економічних систем в удвох неоіндустріалізації: орієнтир на інноваційний розвиток, розширення міжнародних економічних зв'язків, екологічність та ресурсозбереження, креативний стійкий розвиток людського капіталу.

В статті, ґрунтуючись на сучасних дослідженнях сутності та елементного складу матеріально-технічного забезпечення підприємства, авторами запропоновано тріаду умов модернізації матеріально-технічного забезпечення підприємства. У тріаді деталізовано фактори, що формують напрями неоіндустріальної модернізації окремих елементів системи забезпечення: основних засобів, оборотних засобів та виробничих технологій. Детальніший аналіз динаміки та напрямів інвестування в сфері управління матеріально-технічним забезпеченням підприємств показав низькі темпи інноваційного розвитку, спровоковані зниженням темпів промислового виробництва, проблемами самофінансування інвестиційної діяльності, відсутності умов для реалізації інтелектуального капіталу, низької конкурентоздатності на світових ринках. Тому модернізація матеріально-технічного забезпечення, що ґрунтується на положеннях неоіндустріалізації, має спрямовуватись на ресурсозбереження й енергоефективність, інноваційне оновлення, розвиток інноваційного потенціалу та його трансформацію у інтелектуальний капітал, впровадження засад соціальної відповідальності та екологічності у виробничих процесах.

Література

1. Bell D. The coming of post-industrial society. Venture in social forecasting. – N.Y. : Collman Pub., 1973. – 884 p.
2. Carlota Perez. Technological revolutions and techno-economic paradigms [Електронний ресурс] / Technological University of Tallinn, Estonia and Universitites of Cambridge and Sussex. – U.K. – Режим доступу : www.carlotaperez.org
3. Тоффлер. Е. Третя хвиля / пер. Євса А. ; за ред. Шовкуна В. – К. : Видавничий дім «Всесвіт», 2000.– 480 с.
4. Амоша А. И. Неоиндустриализация и новая промышленная политика Украины / А. И. Амоша, В. П. Вишневский, Л. А. Збаразская // Економіка промисловості. – 2012. – № 1–2. – С. 3–33.
5. Воробьев Е. М. Неоиндустриализация как форма экономической модернизации / Е. М. Воробьев, Т. И. Демченко // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2013. – № 1042. – С. 76–80.
6. Дейнеко Л. В. Неоіндустріальна трансформація промислового потенціалу України : колективна монографія. / Л. В. Дейнеко, І. А. Шовкун, Е. І. Шелудько. – К., НАН України. 2016. – 278 с.
7. Грицюк Е. Системний підхід як основа для обґрунтованого планування показників матеріально-технічної бази підприємств. / Е. Грицюк, А. Ляшенко, І. Міняйло. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei.pdf
8. Лозовський О. М. Підходи до управління розвитком потенціалу матеріально-технічної бази підприємства. / О. М. Лозовський, В. І. Батишева // «Молодий вчений». № 5 (08). – 2014. – С. 131–134
9. Кошевий М. М. Еволюція систем управління матеріально-технічним забезпеченням підприємств у сучасних умовах. / М. М. Кошевий, Ю. В. Матвійчук // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – Вип. 1 (12). – 2018. – С. 161–167.
10. Ареф'єва О. В. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: монографія. / О. В. Ареф'єва, О. М. Вовк – К. : НАУ, 2018. 260 с.
11. Вовк О. М. Управління ефективністю інноваційного оновлення основних засобів авіапідприємств. / О. М. Вовк, Ю. А. Долгополова // Приазовський економічний вісник. – № 6(17). – 2019. – С. 106–110.
12. Державний комітет статистики України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

References

1. Bell, D. (1973). The coming of post-industrial society. Venture in social forecasting. – N.Y. : Collman Pub., 1973. – 884 p.
2. Perez, Carlota Technological revolutions and techno-economic paradigms [Електронний ресурс] / Technological University of Tallinn, Estonia and Universitites of Cambridge and Sussex. – U.K. Retrieved from www.carlotaperez.org
3. Toffler, E. Tretia khvylia (2000). Shovkun V. (Ed.). Kyiv: Vydavnychyy dim «Vsesvit».
4. Amosha, A.I., Vishnevskiy, V.P., & Zbarazskaya, L.A. (2012). Neoindustrializatsiya i novaya promyshlennaya politika Ukrainy. Ekonomika promyslovosti. 1–2, 3-33.
5. Vorobiov, E.M., & Demchenko, T.I. (2013). Neoindustrializatsiya kak forma ekonomicheskoy modernizatsii. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina, 1042, 76-80.

6. Deyneko, L.V., Shovkun, I.A., & Sheludko, E.I. (2016). Neoindustrialna transformatsiia promyslovoho potentsialu Ukrainy. Kyiv, NAN Ukrainy.

7. Hrytsiuk, E., Liashenko, A., & Miniaylo, I. (n.d.). Systemnyy pidkhid yak osnova dlia obhruntovanoho planuvannia pokaznykiv materialno-tekhnichnoi bazy pidpryiemstv. Retrieved from http://www.nbuv.gov.ua/ portal/Soc_Gum/Vchtei.pdf

8. Lozovskyy, O.M., & Batysheva, V.I. (2014). Pidkhody do upravlinnia rozvytkom potentsialu materialno-tekhnichnoi bazy pidpryiemstva. Molodyy vchenyy, 5 (08). 131-134.

9. Koshevyy, M.M., & Matviychuk, Yu.V. (2018). Evoliutsiia system upravlinnia materialno-tekhnichnym zabezpechenniam pidpryiemstv u suchasnykh umovakh. Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia, Issue 1 (12), 161-167.

10. Ariefieva O.V., & Vovk, O.M. (2018). Stiykyy rozvytok pidpryiemstv u mizhnarodnomu ekonomichnomu prostori. Kyiv: NAU.

11. Vovk, O.M., & Dolhopolova, Yu.A. (2019). Upravlinnia efektyvnistiu innovatsiynoho onovlennia osnovnykh zasobiv aviapidpryiemstv. Pryazovskyy ekonomichnyy visnyk, 6(17), 106-110. doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-20

12. Derzhavnyy komitet statystyky Ukrainy. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua.

.

ИНТЕНСИФИКАЦИЯ ФОРМИРОВАНИЯ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ НЕОИНДУСТРИАЛЬНОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ

О. В. Арефьева, д. э. н., профессор, О. М. Вовк, к. э. н., доцент, Е. А. Посыпайко, студентка,
Национальный авиационный университет

Методология исследования. Методологическим базисом исследования являются научные труды мировых и отечественных ученых, статистическая информация, практические аспекты глобализационного развития и обновления ресурсов предприятий. Применяя методы ретроспективного анализа и историко-логического обобщения авторами исследованы основные теории неоиндустриального развития современных экономических систем и выделены ключевые целевые ориентиры, условия осуществления модернизационных изменений на предприятиях. Анализ, синтез и диалектика как методы исследования применялись для описания понятия материально-технического обеспечения и его элементов. Использование методов статистического сравнения позволило выявить тенденции и факторы формирования материально-технического обеспечения в современных условиях, а инструментарий графического представления результатов дал возможность построить триаду элементного состава и выделить направления интенсификации формирования материально-технического обеспечения предприятия в условиях неоиндустриальной модернизации.

Результаты. Результаты проведенных исследований обобщены в триаде условий модернизации основных средств, оборотных средств и производственных технологий. Это позволило сформулировать отдельные детерминанты инновационного формирования и обновления основных средств, оборотных средств и производственных технологий. Показано, что интенсификация формирования материально-технического обеспечения в условиях украинской экономики характеризуется преобладанием инвестирования в обновление основных средств и производственных технологий. Однако остаются проблематичными доступность международных рынков инновационных технологий и обеспечение на них конкурентоспособности отечественных предприятий; отсутствие надлежащего финансирования инвестиций.

Новизна. Усовершенствовано определение категории «материально-техническое обеспечение» через его трактовку как совокупности материальных ресурсов (основных и оборотных средств), систем их доставки и освоения, инструментарий эффективного использования и учета, что выполняют производственные функции в системе управления предприятием. Такая трактовка охватывает и активы, привлеченные к системе материально-технического обеспечения, и технологии управления ими.

Практическая значимость. Модернизация материально-технического обеспечения, которая базируется на положениях неоиндустриализации, нацелена на инновационное обновление, развитие инновационного потенциала и его трансформацию в интеллектуальный

капитал, внедрение принципов социальной ответственности и экологичности в производственных процессах.

Ключевые слова. Неоиндустриализация, модернизация, предприятие, материально-техническое обеспечение, производственные технологии, основные средства, оборотные средства, инновации, развитие, интенсификация.

INTENSIFICATION OF MATERIAL AND TECHNICAL SUPPORT FORMATION OF AN ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF NEOINDUSTRIAL MODERNIZATION

O. V. Arefieva, D.E., Professor, O. M. Vovk, Ph. D (Econ.), Associate Professor, Ye. A. Posypaiko, student, National Aviation University

Methods. The methodological basis of the study is the scientific works by international and domestic scientists, statistical information, practical aspects of globalization development and renewal of enterprise resources. Using the methods of retrospective analysis and historical-logical generalization, the authors investigated the basic theories of neo-industrial development of modern economic systems and highlighted the key aims, conditions for the implementation of modernization changes in enterprises. Analysis, synthesis and dialectics as research methods were used to describe the concept of material and technical support and its elements. The use of statistical comparison methods made it possible to identify trends and factors in the formation of material and technical support in modern conditions, and the tools for graphical presentation of the results made it possible to build a triad of elemental composition and identify areas of intensification of the formation of material and technical support of the enterprise in the context of neo-industrial modernization.

Results The results of the research are summarized in a triad of conditions for the modernization of fixed assets, working capital and production technologies. This allowed the authors to formulate the individual determinants of the innovative formation and updating of fixed assets, working capital and production technologies. It is shown that the intensification of the formation of material and technical support in the Ukrainian economy is characterized by the predominance of investment in updating fixed assets and production technologies. However, the accessibility of international markets for innovative technologies and ensuring the competitiveness of domestic enterprises on them remain problematic, as well as the lack of adequate investment financing.

Novelty. The definition of the category of "material and technical support" has been improved through its interpretation as a combination of material resources (fixed and circulating assets), systems for their delivery and development, tools for efficient use and accounting, which perform production functions in the enterprise management system,. This interpretation covers both the assets involved in the logistics system and technologies to manage them.

Practical value. The modernization of material and technical support, which is based on the provisions of neo-industrialization, is aimed at innovative renewal, development of innovative potential and its transformation into intellectual capital, implementation of the principles of social responsibility and environmental friendliness in production processes.

Keywords: Neo-industrialization, modernization, enterprise, logistics, production technologies, fixed assets, circulating assets, innovation, development, intensification.

Надійшла до редакції 04.01.20 р.